

การให้อำนาจของผู้บังคับบัญชาเพื่อการพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กร:

ศึกษาเฉพาะกรณีสุรสภา

นางสาวจิตรา จิตรานุกูล

006813

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

UTILIZATION OF THE ADMINISTRATIVE POWER FOR THE
IMPROVEMENT OF INTRA-ORGANIZATIONAL COMMUNICATION:
A CASE STUDY OF TEACHERS COUNCIL OF THAILAND

MISS CHITRA CHITRANUKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้อำนาจของผู้นับถือนิกายเพื่อการพัฒนาการสื่อสารภายใน
องค์กร: ศึกษาเฉพาะกรณีครูสภา

โดย

นางสาวจิตรา จิตรานุกุล

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

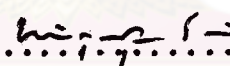
อาจารย์ที่ปรึกษา

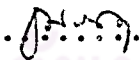
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ

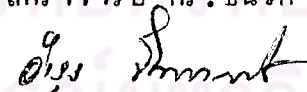
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

..... กรรมการ
(ดร. อารุง จันทวานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาเพื่อการพัฒนาการสื่อสารภายใน
องค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีครูสภา

ชื่อนิสิต นางสาวจิตรา จิตรานุกูล

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อไปนี้คืออำนาจกับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา กับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บังคับบัญชา และอำนาจของผู้บังคับบัญชา กับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บังคับบัญชา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำในสำนักงานเลขาธิการครูสภา จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ที่ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ อำนาจในการให้รางวัล อำนาจในการบีบบังคับ อำนาจตามบทบัญญัติ และอำนาจในการอ้างอิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้คือ = 0.60, 0.28, 0.24, 0.20 และ 0.14 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร และความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.39 และ

0.12 ตามลำดับ

3. อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ อำนาจในการให้รางวัล อำนาจในการอ้างอิง อำนาจตามบทบัญญัติ และอำนาจในการบีบบังคับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้คือ = 0.48 0.34, 0.13, 0.13 และ 0.04 ตามลำดับ

4. อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ อำนาจในการให้รางวัล อำนาจในการอ้างอิง และอำนาจในการบีบบังคับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้คือ = 0.24, 0.23, 0.03 และ 0.02 ตามลำดับ และอำนาจตามบทบัญญัติมีความสัมพันธ์ทางลบกับความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = -0.02

5. เมื่อพิจารณาอำนาจทั้ง 5 ชนิดนี้ ในแง่ของผลที่มีต่อพฤติกรรมทางการติดต่อสื่อสารแล้ว พบว่า อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญมีความสำคัญมากที่สุด ทั้งความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารและความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร อำนาจตามบทบัญญัติมีความสำคัญน้อยที่สุดที่มีผลต่อความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร และอำนาจในการอ้างอิงมีความสำคัญน้อยที่สุด ที่มีผลต่อความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร

Thesis Title Utilization of the Administrative Power for
the Improvement of Intra-Organizational
Communication: A Case Study of Teachers
Council of Thailand

Name Miss Chitra Chitranukul

Thesis Advisor Assistant Professor Thanavadee Boonlue, Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1981

ABSTRACT

The purpose of this study was to determine the following relationships: a) between the bases of power of the immediate superior as perceived by the subordinate and the former's attraction to the latter; b) between the attraction of the immediate superior to the subordinate and the latter's communicative behavior; c) between the bases of power of the immediate superior and the communicative behavior of the subordinate. The population of this study was 287 personnels of the Teachers Council of Thailand. The instrument for data collecting was a questionnaire. Data analysis was done by using percentage, Pearson's Product Moment Coefficient of correlation and Multiple Regression Analysis.

The findings are as follow:

1. Expert, reward, coercive, legitimate and referent power related positively to attraction and the correlation

coefficient was 0.60, 0.28, 0.24, 0.20 and 0.14 respectively.

2. Attraction related positively to communication satisfaction and communication frequency and the correlation coefficient was 0.39 and 0.12 respectively.

3. Expert, reward, referent, legitimate and coercive power related positively to communication satisfaction and the correlation coefficient was 0.48, 0.34, 0.13, 0.13 and 0.04 respectively

4. Expert, reward, referent and coercive power related positively to communication frequency and the correlation was 0.24, 0.23, 0.03 and 0.02 respectively; legitimate power, negatively and the correlation was - 0.02.

5. Considering these powers that seem to effect communicative behavior of the subject. It was shown that expert power was the most significant variable for both satisfaction from and frequency of Communication where as legitimate power was the least significant variable for communication satisfaction and referent power for communication frequency.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมงานวิจัย ที่ไต่กรรณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นด้านวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีสอ่ำไพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ไต่กรรณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาจารย์ ดร.อำรุง จันทวานิช ผู้อำนวยการกองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ไต่กรรณาให้คำแนะนำทางด้านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ดร. วัน สังข์สะอาด ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรรมการฝึกหัดครู ที่ไต่กรรณาให้คำแนะนำต่าง ๆ เพิ่มเติม และคุณพัชนี เขยจรรยา แผนกประชาสัมพันธ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ช่วยแนะนำขั้นตอนการใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมืออย่างดียิ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นายทินกร ปรีชพันธ์ รองเลขาธิการคุรุสภา นายนคร จันทรวังพงษ์ หัวหน้ากองกลาง สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และที่จะขาดเสียมิได้คือ อาจารย์มยุรี ศรีชัย หัวหน้าศูนย์การศึกษาสำหรับครูทางวิทยุไปรษณีย์ กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรรมการฝึกหัดครู ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งคุณถนอมนวล อินทรลักษณ์ ที่ช่วยในด้านการพิมพ์วิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวข้างต้น จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

จิตรา จิตรานุกูล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	7
ความจำกัดของงานวิจัย	7
การวิเคราะห์ข้อมูล	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	27
การรวบรวมข้อมูล	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก ก	95
ภาคผนวก ข	123
ประวัติการศึกษา	147

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความ ตั้งใจ 37
2	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความ พึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร 38
3	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความ บ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร 39
4	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความตั้งใจกับความ พึงพอใจในการติดต่อสื่อสารและความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสาร 40
5	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอำนาจแต่ละชนิด 41
6	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความตั้งใจ .. 42
7	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความพึงพอใจ ในการติดต่อสื่อสาร 43
8	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างอำนาจแต่ละชนิดกับความบ่อยครั้ง ในการติดต่อสื่อสาร 44
9	ความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา 45
10	วิธีการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา 46
11	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการติดต่อ สื่อสาร 48
12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารในทัศนะของผู้ตอบ แบบสอบถามกับการปฏิบัติที่แท้จริงของผู้บังคับบัญชา 50
13	ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารของผู้ตอบแบบสอบถาม 53
14	สาเหตุที่ผู้บังคับบัญชาไม่ใส่ใจจรรยาละเอียดเกี่ยวกับงานเมื่อมีการมอบ หมายงาน 56

15 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอำนาจในการให้รางวัล 56

16 เหตุผลที่ผู้บังคับบัญชาไม่เคยจัดหาอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก
ในการทำงาน 59

17 วิธีการที่ผู้ใต้บังคับบัญชารายกให้ผู้บังคับบัญชาสนับสนุน 59

18 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอำนาจจากการมีความรู้
ความชำนาญ 60

19 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอำนาจตามบทบัญญัติ 62

20 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอำนาจในการอ้างอิง 65

21 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอำนาจในการบีบบังคับ 67

22 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับความยุ่งยากใจจาก
ผู้บังคับบัญชา 70

23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการติดต่อกับผู้บังคับบัญชา 71

24 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความตึงเครียด 72

25 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรึกษาปัญหาส่วนตัวและการให้ความคุ้มครอง
กันเองของผู้บังคับบัญชา 73

26 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 124

27 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ 124

28 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิสูงสุด 125

29 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกอง 126

30 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกปัจจุบัน ... 126

31 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การงาน 127

32 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่งปัจจุบัน 127

33 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน้าที่หลักในการปฏิบัติงาน 128

34 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ประจำ 128

35 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ประจำรวมกับรายได้พิเศษ 129

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนผังการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (แบบเก่า)	120
2	แผนผังการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (แบบปัจจุบัน)	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย